

■ De Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap ■

Informatieverschaffing door derden aan de niet met het ouderlijk gezag belaste ouder (art. 1:377c BW)

1. Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de wet van 6 april 1995¹ heeft de niet met het gezag belaste ouder (hierna: de niet-verzorgende ouder) een tweetal informatierechten:

1. het in art. 1:377b BW neergelegde recht op informatieverschaffing door de ouder die met het gezag is belast (hierna: de verzorgende ouder)²;
2. het in art. 1:377c BW opgenomen recht op informatieverschaffing door derden³.

De strekking van deze informatierechten is de niet-verzorgende ouder de mogelijkheid te bieden om betrokken te blijven bij de ontwikkeling van zijn kind⁴. Met name de niet-verzorgende ouder die geen contact heeft met zijn kind, heeft er belang bij dat hij niet van zijn kind vervreemdt⁵. De informatierechten komen in de plaats van en gaan verder dan de bevoegdheden uit de - bij voormelde wet afgeschafte - toezienende voogdij. Deze vormen in de praktijk een bron van frustratie⁶.

Voorzover mij bekend, zijn er (nog) geen gepubliceerde rechterlijke beslissingen gewezen over de toepassing van art. 1:377c BW.

Aan de hand van de tekst van art. 1:377c BW en Kamerstukken 23 012 bespreek ik in deze bijdrage de volgende vragen:

- Welke derden dienen desgevraagd informatie te verschaffen en waarover?
- Kan een derde weigeren om informatie te verschaffen en zo ja, op welke grond?

1. Wet tot nadere regeling van het gezag over en van de omgang met minderjarige kinderen, Stb. 1995, 240. Deze wet is in werking getreden op 2 november 1995, Stb. 1995, 478.

2. Zie voor de informatieverschaffing door de verzorgende ouder onder meer: HR 8 februari 1991, NJ 1992, 21 en 22 en HR 12 juni 1992, NJ 1992, 589.

3. Zie voor informatieverschaffing door derden aan de toezienend voogd: HR 17 december 1993, NJ 1994, 332 nt WH-S. De toezienende voogdij is bij de in noot 1 genoemde wet afgeschafte.

4. TK, 23 012, nr. 3 (MvT), blz. 10 en nr. 5 (MvA), blz. 29 (De informatieverstrekking helpt wellicht indien het kind na jaren weer contact met de niet-verzorgende ouder zoekt. Dit belang kwam aan de orde in: HR 12 juni 1992, NJ 1992, 580). Ook de niet-verzorgende ouder heeft recht op eerbiediging van (enige vorm van) gezinsleven (art. 8 EVRM).

5. In navolging van de Hoge Raad (HR 8 februari 1991, NJ 1992, 21 en 22) merkt de MvA op dat het erom gaat dat de band tussen het kind en de niet-verzorgende ouder onnodig ernstiger wordt aangetast dan door een scheiding toch al vaak het geval is. Vgl. TK, 23 012, nr. 5, blz. 29. De informatieverstrekking helpt wellicht indien het kind na jaren weer contact met de niet-verzorgende ouder zoekt. Vgl. HR 12 juni 1992, NJ 1992, 580 (De informatieverstrekking helpt wellicht indien het kind na jaren weer contact met de niet-verzorgende ouder zoekt. Dit belang kwam aan de orde in: HR 12 juni 1992, NJ 1992, 580).

6. TK, 23 012, nr. 5 (MvA), blz. 29.

2. Welke derden en welke informatie?

De niet-verzorgende ouder kan op zijn verzoek informatie krijgen van derden over "belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind en zijn verzorging en opvoeding betreffen". Onder derden worden volgens de MvT personen begrepen die beroepsmatig (dus niet in de privé-sfeer) over deze informatie beschikken, zoals leerkrachten, schooldekanen, artsen en andere vertrouwenspersonen⁷.

Het eerste lid van art. 1:377c BW spreekt over de "persoon van het kind" en niet tevens - zoals art. 1:377b lid 1 BW - over het vermogen van het kind. Betekent dit dat derden zoals notarissen of vermogensbeheerders nimmer gehouden zijn om desgevraagd informatie te verstrekken over het vermogen van het kind? Uit de parlementaire geschiedenis kan worden opgemaakt dat dit niet het geval is. De Nota n.a.v. het Eindverslag vermeldt immers dat de te verstrekken informatie "(...) in het algemeen (...) geen informatie (is) die het eventuele vermogen van het kind betreft"⁸. Opvallend is, dat de minister niet uitsluit dat er wel degelijk informatie over het vermogen door een derde dient te worden verstrekt. Ik denk dan aan financiële informatie die van belang is voor de opvoeding of verzorging. De niet-verzorgende ouder wenst bijvoorbeeld dat zijn kind een dure kostschool bezoekt of dat zijn kind een dure esthetische operatie ondergaat en informeert bij de vermogensbeheerder naar de omvang van het vermogen van het kind⁹.

Onduidelijk is tot hoever de informatieplicht van derden gaat. De GPV-fractie heeft de minister de vraag voorgelegd of de school (dan wel de arts) de niet-verzorgende ouder op dezelfde voet dient te behandelen als de verzorgende ouder¹⁰. Uit het woord "desgevraagd" leidt de minister af dat dit niet altijd het geval is. De MvA vermeldt

'dat de derde niet gehouden is voortaan alle informatie die aan de ouder bij wie het kind verblijft wordt verschaft, ook te verschaffen aan de niet met het gezag belaste ouder naar aanleiding van een algemene vraag daartoe. Het is echter niet onredelijk dat de niet met het gezag belaste ouder die tegenover de school heeft aangegeven graag op de hoogte te blijven van het functioneren van zijn zoon of dochter op school, voor een ouderavond wordt uitgenodigd om daar van de betrokken leerkracht de stand van zaken te vernemen'¹¹.

3. Geen informatieverschaffing

De derde kan informatie weigeren indien hij de informatie op grond van zijn beroepsgeheim niet op gelijke wijze zou verschaffen aan de verzorgende ouder¹². Zo zal de notaris zich tegenover de ouders niet uitlaten over de mededelingen die een minderjarige van 16 jaar of ouder ten overstaan van hem doet in verband met het maken van zijn testament. Dit ongeacht of deze wel of niet met het gezag zijn belast¹³.

De derde kan de informatieverstrekking tevens weigeren indien hij van mening is dat het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet. Te vrezen valt dat een derde die - zoals Tweede Kamerlid Vos het tijdens de parlementaire behandeling uitdrukte - het gevoel heeft een mijnenveld te betreden al snel hierop beroep zal doen. De niet-verzorgende ouder kan ingeval van weigering door de derde beroep doen op de rechter. Deze wijst het verzoek in ieder geval af indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet (lid 2).

Er zijn gevallen waarin de derde op basis van eigen ervaringen op zijn klompen kan aanvoelen dat hij geen informatie moet geven in het belang van het kind. De MvT noemt het krasse voorbeeld van een niet-verzorgende ouder die in het belang van het kind voorlopig geen omgangsrecht heeft en niettemin twee keer per week bij school staat om zijn kind te zien. De leraar zal informa-

tie die inhoudt dat het kind met ingang van het nieuwe schooljaar naar een andere school gaat, in het belang van het kind aan de ouder kunnen weigeren. Maar hoe moet de derde zich opstellen wanneer een ouder zich niet hinderlijk gedraagt en geen persoonlijk contact heeft met het kind, omdat deze ouder - in het belang van het kind - (tijdelijk) afziet van het recht op omgang? Is de derde wel de aangewezen persoon om tot een belangenafweging over te gaan?

De wetgever veronderstelt dat de ouder die het kind verzorgt informatie verstrekt aan de andere ouder, maar de praktijk is soms anders. Het komt voor dat ouders na de scheiding hun onderlinge geschillen in feite via de kinderen uitvechten door het omgangsrecht alsmede het informatie- en consultatierecht te frustreren. Een effectieve sanctie ingeval van niet-nakoming van deze rechten ontbreekt. De informatie van de derde is ingeval de omgang ontbreekt zo'n beetje de laatste strohalm voor de niet-verzorgende ouder.

Niet onwaarschijnlijk is dat de derde zich (mede) laat leiden door zijn eigen belang bij het behoud van zijn vertrouwensband met het kind of dat hij zich laat leiden door de wensen van de verzorgende ouder met wie de derde tenslotte het meeste contact heeft. De verzorgende ouder zal in conflictsituaties stellen dat de informatieverstrekking door de derde niet in het belang van het kind is en een versturende werking zal hebben op diens verhouding met het kind¹⁴. Het is m.i. niet aan de (al dan niet nalatige) verzorgende ouder om uit te maken of de derde informatie moet verstrekken¹⁵. De derde heeft een eigen wettelijke plicht jegens de verzoeker. Hij kan zich niet onttrekken aan deze verplichting door te wijzen op het bestaan van de 'ouderlijke' informatieplicht. Dit volgt uit het gebruik van het woord 'onverminderd' in art. 1:377c lid 1 BW.

Met het bestaan of ontbreken van zo'n - door de rechter ingevulde - 'ouderlijke' informatieplicht dient de derde n.m.m. wel rekening te houden. De derde die verneemt dat een door de rechter opgelegde 'ouderlijke' informatieplicht bestaat, moet m.i. - zolang hij geen eigen ervaringen heeft die wijzen op het tegendeel - ervan uit kunnen gaan dat ook zijn informatieverstrekking niet in strijd komt met het belang van het kind.

De Nota n.a.v. het Eindverslag vermeldt dat het kind "niet in de knel mag komen door de informatieverschaffing"¹⁶. Wat kan de derde doen om te voorkomen dat het kind in de knel komt te zitten? Ten eerste zou de derde zich n.m.m. ervan moeten vergewissen wat de aard van de verzochte informatie en het doel van het verzoek om informatie is. In gevallen waarin er formeel wel maar in feite geen omgang is, zal de informatieverstrekking uitsluitend moeten bijdragen aan de beeldvorming. Zij mag niet leiden tot een ongewenst persoonlijk contact met of bemoeienis van de niet-verzorgende ouder. Ten tweede zal de derde zich ingeval van conflicten tussen ouders moeten afvragen of het in het belang

7. TK, 23 012, nr. 3 (MvT), blz. 29.

8. TK, 23 012, nr. 8 (Nota n.a.v. het Eindverslag), blz. 15.

9. Tweede Kamerlid O.P.G. Vos noemt het voorbeeld van een bankdirecteur. Vgl. Handelingen II d.d. 2 november 1994, 1994-1995, nr. 007, blz. 923.

10. TK, 23 012, nr. 4 (VV), blz. 18.

11. TK, 23 012, nr. 5 (MvA), blz. 28.

12. In de MvA worden als voorbeelden van beroepsbeoefenaren met beroepsgeheim genoemd: de advocaat en de arts (vgl. TK, 23 012, nr. 5, blz. 24 en 28). Zie omtrent medische informatie over kinderen: Wortmann, NJB 1996, blz. 561-562 en de reactie van Forder, NJB 1996, blz. 1171 e.v.

13. TK, 23 012, nr. 8 (Nota n.a.v. het Eindverslag), blz. 17.

14. De MvT stelt dat met de privacy van het kind en de privacy van de verzorgende ouder, gelet op de in art. 1:377c BW opgenomen restricties, voldoende rekening wordt gehouden. TK, 23 012, nr. 3 (MvT), blz. 10.

15. Met betrekking tot de informatieverstrekking ex art. 1:377b BW merkt de Nota n.a.v. het Eindverslag op dat de verzorgende ouder *niet* heeft te oordelen of de informatie aan de niet-verzorgende ouder al dan niet in het belang van het kind is. TK, 23 012, nr. 8, blz. 15.

16. TK, 23 012, nr. 8 (Nota n.a.v. het Eindverslag), blz. 15.

van het kind is dat hij het kind inlicht over het feit dat hij enige informatie heeft verstrekt aan de niet-verzorgende ouder. In gevallen waarin persoonlijk contact tussen het kind en de niet-verzorgende ouder ontbreekt, ben ik geen voorstander van het inlichten van het kind. Het kind heeft baat bij rust. Het inlichten van het kind zal mee kunnen brengen dat het (wederom) in een loyaliteitsconflict terecht komt.

Samenvatting

De niet-verzorgende ouder heeft er, met name wanneer er geen contact is, belang bij dat hij zich een beeld kan blijven vormen van de ontwikkeling van zijn kind. Indien de verzorgende ouder geen informatie over de persoon van het kind verstrekt, is de niet-verzorgende ouder die geen contact meer heeft met zijn kind

geheel afhankelijk van de informatie van derden. Een derde die uit hoofde van zijn beroep over belangrijke informatie over de persoon van het kind beschikt, dient in beginsel op de voet van art. 1:377c BW die informatie te verstrekken aan de niet-verzorgende ouder. Deze plicht ontbreekt indien de derde zich kan beroepen op zijn beroepsgeheim of indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet. De derde kan in een moeilijke positie komen te verkeren, omdat diverse - soms tegenstrijdige - belangen een rol spelen.

Mw mr M.Y. Nethe*

* Universitair docent vakgroep handelsrecht en sociaalrecht Rijksuniversiteit Groningen.